

Slovo k povzbuzení na neděli 27. prosince 2020, na svátek Svaté rodiny
Biblická čtení: Gn 15,1-6; 21,1-3; Ž 105; Žid 11,8.11-12.17-19; Lk 2,22-40

Milé sestry, milí bratři,

dnešní svátek – Svaté rodiny, Ježíše, Marie a Josefa – nepatří mezi ty největší vánoční svátky, jakými jsou slavnosti Narození Páně 25. prosince, Matky Boží Panny Marie o osm dní později a slavnost Zjevení Páně 6. ledna. Nepatří dokonce ani mezi starobylé vánoční svátky svatých, jako svatého Štěpána, Jana Evangelisty anebo Mlád'átek betlémských. Začal se slavit až v 17. století, během století 19. se jeho slavení rozšířilo a teprve v roce 1920 byl zaveden jako závazný pro celou církev. Nejprve se slavil v neděli po Třech králich, nyní ho máme v neděli (anebo někdy v pátek) vánočního oktávu. A to proto, aby byl podtržen jeho biblický základ s Kristovým pozemským narozením bezprostředně související: Prostředí, do kterého se Boží Syn jako člověk narodil a ve kterém pak prožíval své dětství a vyrůstal, je prostředí lidské rodiny, prostředí živých lidí, Panny Marie a svatého Josefa. A to je určitě hodno naší pozornosti a našeho rozjímání, proto je dobře, že dnešní svátek máme.

Před námi je tedy Svatá rodina, především tak jak o ní hovoří Nový zákon. Proto se dnes v jednotlivých liturgických cyklech čtou evangelijní úryvky hovořící o Ježíšově dětství: O útěku do Egypta před úklady krále Heroda (to se četlo loni), o přinesení Ježíše čtyřicet dní po jeho narození do chrámu, o oběti přinesené Bohu a o prorocství Simeona a Anny (o tom slyšíme letos) a pak o dvanáctiletém Ježíši v jeruzalémském chrámě (to budeme číst, dožijeme-li se toho, příští rok). Více toho v Novém zákoně o Ježíšově dětství ani nemáme.

Jistě bychom tak mohli rozjímat o biblických textech, které dnes slyšíme, zvlášt' o tom evangelijním, možná bychom mohli rozvinout svou duchovní představivost, jak asi Ježíš, Panna Maria a svatý Josef spolu bydleli a žili v nazaretském domku. Ale zkusme zůstat u samotného faktu Svaté rodiny. Jestliže je evangelium svědectvím toho, co se jednou jedinečně stalo, a zároveň obrazem a prototypem toho, co se má dít tajemně stále, pak skutečnost, že Boží Syn se narodil do lidské rodiny a v ní prožíval své dětství, je určitě určitým vzorem, prototypem toho, kam se chce Kristus zvlášt' rodit stále a kde chce stále zvlášt' nějak přebývat.

Rodina má samozřejmě vícero rovin, nejen tu nejzákladnější, o které mluví už samo její jméno. Je to také rodina všech lidí a každé skutečné lidské společenství, v neposlední řadě rodina církve. Všichni jsme z jednoho lidského rodu, rodiny jsou jeho součástí, křtem jsme se sobě stali nově příbuznými Kristovou krví, lidský život se vždy odehrává ve vztazích s ostatními lidmi, ve společenstvích. Do nich do všech chce Boží Syn stále nově sestupovat, v nich chce tajemně přebývat a působit. Ne nepodobně svému jedinečnému zrození v plnosti času.

Kristus se tak chce stále nově rodit v nás a mezi námi jako malé křehké dítě, chce nám být také svěřen, a to především v podobě víry, naděje a lásky. Ty jsou totiž také křehké, křesťanská víra je co do své lidské podoby křehká, naděje stejně tak a láska, vztah lásky, ten je snad nejkřehčí. A nejpevnější zároveň, protože všechny tři, zvlášt' láska, v sobě mají vždy něco Božského, jsou Boží přítomností. A mají také růst. I Kristovo lidství bylo křehké, zranitelné a smrtelné, ale přesto bylo nejpevnější ze všeho, neboť neslo samo Božství, a rostlo, rostlo mezi lidmi, ve Svaté rodině.

My všichni jsme tak vzhledem ke křesťanské víře jakoby „na místě“ Panny Marie a svatého Josefa. Jako jednotlivci i dohromady, jako společenství. Je nám dáno z Kristova Božství nejen žít, ale o Krista-víru také pečovat, chránit ji, nechat ji růst a předávat ji jeden druhému. Stejně tak se to týká naděje a lásky.

Co vše to může konkrétně znamenat, necht' zkusí domyslet každý sám...

Dnešní svátek je ale pochopitelně svátkem rodin v tom nejzákladnějším smyslu, to je jedním z jeho důležitých rozměrů, který se dnes také oprávněně často zdůrazňuje. Proto manželé při

dnešní mši svaté mohou obnovit své manželské sliby. Je samozřejmě pravda, že nazaretská rodina byla – díky boholidství Krista a panenství Mariinu – v mnohém odlišná od rodin našich. Přesto skutečnost, že to bylo právě prostředí rodiny, i když zcela specifické, do kterého se Boží Syn jako člověk narodil, je velmi krásná a výmluvná.

Je-li rodina (ve vlastním slova smyslu) naprosto nejzákladnějším a prvním lidským společenstvím, přirozeným prostředím, ve kterém se žije láska a život předává dál, pak vztahy v rodině jsou možná těmi prvními, do kterých se chce stále znovu rodit Boží Syn. Naše lidské rodiny – zvláště ta nejzákladnější: máma, táta a děti – jsou prvním prostředím, kde by se měla žít a předávat víra, kde by ústřední silou vzájemných vztahů měla být láska, kde by měla být živá naděje, že dobro má smysl, že je Bůh a že je také věčnost. K tomu všemu chce Bůh pomáhat, jedinečně ve vztahu muže a ženy, kteří se stali jedním tělem, chce pomáhat, proto je manželství také svátostí. Jejím prvním účinkem je přeci právě Boží pomoc k lásce, úctě, věrnosti a nerozlučitelnosti, k nesení všeho dobrého i zlého, k výchově dětí, byly-li jim dány, Boží milost, o kterou mohou dnes manželé zvláště prosit a svou otevřenost tomuto daru obnovovat.

Co vše konkrétně to znamená, nechť také domyslí každý sám...

A ještě jedno je třeba dnes asi zdůraznit. Nynější tíživá situace stále nekončící pandemie se vším bolestným, co přináší, znovu jasně, i když mnohdy velmi bolestně odhaluje, jak vztahy jsou tím nejcennějším, co vůbec máme: Vztah k Bohu, k Pánu Ježíšovi pro nás mezi námi narozenému, základ našeho křesťanství, ten je nejdůležitější úplně ze všeho, ale stejně tak jsou cenné a nenahraditelné i vztahy mezi námi, vztahy, jež máme k sobě navzájem, přátelství, jedinečně pak vztahy těch, kterým bylo dáno žít v manželství a rodině. Vztahy jsou to jediné, co vždy zůstává, co může a má zůstat, i když se vše ostatní třeba nějak bortí a hrouť. Vztahy jsou nepomíjivé. Bůh je a zůstává, vztah k němu je věčný, protože Bůh je věčný a lidská duše je nesmrtelná. Dokud žijeme zde na zemi, zůstáváme si i sami sobě, naše mezilidské vztahy trvají a nesou nás, nehledě na to, že i ony mají přesah do věčnosti (vždyť věříme ve společenství svatých).

Ovšem i tyto vztahy – podobně jako Kristus-dítě – jsou křehké a zranitelné a je třeba o ně pečovat, je třeba do nich s láskou investovat. Kéž by s Boží pomocí byly zároveň silné a nesoucí jako Kristus-Bůh, abychom z nich mohli lásku – tu Boží ale i tu lidskou – vždy čerpat. Jen ve vztazích se dá žít, jen ve vztazích se dá přežít, na zemi i do věčnosti. I to nám letošní oslava svátku Svaté rodiny připomíná.

Je dobré si to připomenout. A ještě lepší je se snažit podle toho s Boží pomocí také žít a jednat, vztahovat se...